

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.7.2009
COM(2009) 368 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО
СЪВЕТА**

Инцидентен улов на китоподобни при риболов: Доклад относно прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕО) № 812/2004 на Съвета и относно научна оценка на въздействието от използването на определени хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитаци мрежи върху китоподобните в Балтийско море, както се изисква чрез Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

Инцидентен улов на китоподобни при риболов: Доклад относно прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕО) № 812/2004 на Съвета и относно научна оценка на въздействието от използването на определени хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитащи мрежи върху китоподобните в Балтийско море, както се изисква чрез Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета

1. ИСТОРИЯ НА ДОСИЕТО

1.1. Регламент (ЕО) № 812/2004 на Съвета

С Регламент (ЕО) № 812/2004 на Съвета¹ се определят мерки, насочени към намаляване на инцидентния улов на китоподобни от риболовни кораби. В регламента се идентифицират видовете риболов и риболовните зони, в които е задължително използването на акустични устройства за възпиране, техническите спецификации и условия за използване на тези уреди и риболовните зони, в които трябва да се изпълнят схеми за наблюдатели в морето. Държавите-членки носят отговорност за прилагането на акустичните устройства, за наблюдение на тяхната ефикасност и за прилагането на схеми за наблюдение в съответствие с насоките съгласно горепосочения регламент.

1.1.1. Задължения за докладване

В съответствие с член 6 от Регламент (ЕО) № 812/2004 държавите-членки трябва да изпращат на Комисията изчерпателен годишен доклад за прилагането на някои разпоредби на регламента, включително „оценка на общия инцидентен улов на китоподобни във всяка от съответните риболовни зони“.

В съответствие с член 7 от горепосочения регламент Комисията след получаване на втория годишен доклад на държавите-членки има задължението да докладва на Европейския парламент и на Съвета относно изпълнението на горепосочения регламент. Докладът следва да се основава на оценка на докладите на държавите-членки, извършена от ICES и НТИКР.

1.2. Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета

Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета² съдържа технически мерки за опазването на риболовните ресурси в Балтийско море.

---

¹ С Регламент (ЕО) № 812/2004 на Съвета, приет през април 2004 г., се определят мерки относно приуловите на представители на разред китообразни в риболовните полета и се изменя Регламент (ЕО) № 88/98.

² Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета от 21 декември 2005 година за опазване на рибните ресурси посредством технически мерки в района на Балтийско море, Белти и протока Оресунд, за изменение на Регламент (ЕО) № 1434/98 и отмяна на Регламент (ЕО) № 88/98.

1.2.1. Задължения за докладване

В съответствие с член 27 от Регламент (ЕО) № 2187/2005 Комисията „до 1 януари 2008 г. (...) гарантира, че научната оценка на въздействието от използването на определени хрилни мрежи, тройни мрежи и оплитащи мрежи върху китообразните видове е извършена и заключенията са представени пред Европейския парламент и Съвета“.

1.3. Сливане на двата доклада

Информацията, която се изисква за научната оценка на въздействието от използването по-специално на хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитащи мрежи върху китоподобните съгласно Регламент (ЕО) № 2187/2005, е много подобна на информацията относно инцидентния улов, произхождаща от схемите за наблюдатели в морето и събирана от държавите-членки в съответствие с Регламент (ЕО) № 812/2004. По-специално докладът на Комисията съгласно член 7 от втория регламент се основава върху докладите от държавите-членки, които включват освен другото и оценка на общия инцидентен улов на китоподобни във всяка от съответните риболовни зони. Освен това докладите от държавите-членки трябва да включват оценка на заключенията от докладите на наблюдателите и всяка друга подходяща информация, включително всяко изследване, провеждано в държавите-членки за намаляване на инцидентния улов на китоподобни в риболовните зони. Двата доклада следователно ще обхванат частично същата информация относно инцидентния улов на китоподобни в риболовни съоръжения. Поради това Комисията реши да слее двата изисквани доклада до Европейския съвет и до Парламента.

След предварителна оценка от Комисията на докладите на държавите-членки и в интерес на подобряване на прилагането на регламента, Комисията предложи да се организира семинар по инцидентния улов на китоподобни (24—25 март 2009 г., Брюксел). Бе постигнато съгласие, че заключенията от семинара следва да се включат в слетия доклад, за да бъде той колкото е възможно по-пълен въз основа на цялата налична информация. Поради това обстоятелство и забавеното получаване на докладите на някои от държавите-членки, не бе възможно да се предостави в нужния срок изискваният доклад съгласно Регламент (ЕО) № 2187/2005.

2. СЪДЪРЖАНИЕ И МЕТОДИКА НА НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД

Комисията получи националните доклади за годините 2004—2005 и 2006 г., изпратени от държавите-членки съгласно член 6 от Регламент (ЕО) № 812/2004. От Международния съвет за изследване на морето (ICES) и Научно-техническият и икономическият комитет по рибарство (НТИКР) бе поискан анализ на тези национални доклади по отношение на тяхното научно съдържание и прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004. Техните заключения са отразени в настоящия доклад.

От ICES бе поискано и извършването на научна оценка на въздействието от използването на определени хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитащи мрежи върху китоподобните в Балтийско море. Настоящият доклад съдържа резултатите от тази оценка, както и други налични данни относно инцидентния улов на китоподобни в Балтийско море.

Като част от процеса за оценка на прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004 Комисията организира семинар в Брюксел на 24—25 март 2009 г. Основните резултати от семинара, както и предложените перспективи са също представени в доклада.

3. АНАЛИЗ НА ДОКЛАДИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ ОТНОСНО РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 812/2004

Прегледът на ICES³ и на НТИКР⁴ на националните годишни доклади откри „значително разминаване във формата и съдържанието. Съществуват малко доказателства за сътрудничество между държавите-членки и повечето докладвана работа е била резултат от независими национални усилия.“ По отношение на информацията за инцидентния улов „са налични малко актуални оценки на общия прилов на малки китоподобни в индивидуалните морски зони от европейските води“³.

Комисията заключи, че получените национални годишни доклади рядко предлагат ясна картина на действията, предприети от държавите-членки съгласно Регламент (ЕО) № 812/2004. Само няколко държави-членки са успели да дадат приоритет на намаляването на инцидентния улов на китоподобни. Франция и Обединеното кралство са единствените държави-членки, предоставили информация относно оценените общ годишен инцидентен улов.

За Комисията стана очевидно, че повечето държави-членки изглежда имат трудности с прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004 и по-специално със следните изисквания:

3.1. Задължение за използване на акустични устройства за възпиране. Технически спецификации и условия за използване.

Тези държави-членки, които са докладвали относно използването на акустични устройства за възпиране, са заключили, че тези уреди са много скъпи и че те не винаги доказват своята ефективност, тоест това устройство, което може да служи за възпиране на някои китоподобни видове, би могло също да действа като привличащ сигнал за други животни. Боравенето с инструментите е докладвано като проблематично и представляващо риск за безопасността на рибарите. Все пак няколко държави-членки са предприели изследователски проекти, целящи разработката на по-ефективни акустични устройства за възпиране.

Комисията осъзнава трудностите при използването на акустичните устройства и оценява усилието, предприето от някои държави-членки при тяхното изследване на акустичните устройства, включително от тези, които не са задължени да използват такива. Изследванията относно ефективността на тези устройства и другите мерки за намаляване все още не са завършени на национално и международно равнище. Изследванията и разпространението на най-добри практики сред различните държави-членки следва да бъдат приоритет.

---

³ Препоръка на ICES 2008 г. 1.5.1.2 Състояние на малките китоподобни и прилова в европейски води (документът е достъпен само в интернет)

⁴ ДОКЛАД ОТ 28-ТО ПЛЕНАРНО ЗАСЕДАНИЕ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ КОМИТЕТ ПО РИБАРСТВО (PLEN-08-02) (Документът е достъпен при поискване).

Предвид непълните и неводещи до ясно заключение доклади относно използването на акустичните устройства и недостатъчната налична информация Комисията не може да извлече ясно заключение от докладите на държавите-членки относно ефективността на използването на акустични устройства за намаляване на инцидентния улов на китоподобни.

3.2. Задължение за проектиране и прилагане на схеми за наблюдатели в морето и наблюдение на инцидентния улов на китоподобни

Мярката относно установяването на схеми за наблюдатели в морето изглежда се прилага слабо. Някои държави-членки посочват, че нямат достатъчно ресурси (финансови или човешки) за прилагането на тези програми и/или че не са в състояние да обхванат всички зони и информация относно приетите схеми и че докладите на наблюдателите са често непълни. Шест от двадесет и две държави-членки докладваха, че тяхната риболовна дейност не попада в приложното поле на регламента. Някои държави-членки представиха информация, която се основава на изследователски проучвания, разработени на национално равнище или чрез международни партньорства. Други държави-членки събират информация от техните национални пристанищни органи или чрез събеседвания с рибарите. Само няколко държави-членки докладваха инцидентен улов на китоподобни и Комисията следователно заключи, че малкото информация не предоставя ясна картина на взаимодействието между риболова и популациите от китоподобни и поради това Комисията не е в състояние да извърши всеобхватен и обективен анализ на инцидентния улов на китоподобни във водите на ЕС.

3.3. Обсъждане

Докладването относно мерките, приложени съгласно Регламент (ЕО) № 812/2004, показва, че само няколко държави-членки полагат достатъчно усилия за правоприлагането на горепосочения регламент. Ясно е, че това прилагане изисква значителен ангажимент и усилие от страна на държавите-членки и повечето от тях не са успели да го спазят поради причините, обяснени по-горе. Комисията може да заключи, че намаляването на конфликтите между рибарството и китоподобните се намира все още на доста ранен етап.

Различията в резултатите могат да бъдат обяснени от факта, че на държавите-членки се налага да прилагат този регламент по различно време и в различни зони. Освен това поради проблемите, присъщи на акустичните устройства, някои държави-членки са забавили неговото прилагане и вместо това координират/участват в различни национални и международни изследователски проекти, целящи подобряването на устройствата и техниките за намаляване.

Комисията съфинансира редица проекти чрез LIFE, финансовия инструмент на ЕС за подпомагане на проектите за опазване на околната среда и природата, и някои от тези проекти допринасят за прилагането на Натура 2000 в морската околна среда. Пътищата за избягване, ограничаване или намаляване по друг начин на инцидентния улов на морски бозайници често се разглеждат в тези проекти по LIFE.

Независимо че в Регламент (ЕО) № 812/2004 се указват видовете риболов и риболовните зони, към които държавите-членки трябва да подхождат със специално внимание по отношение на въздействието на инцидентния улов и убиването на китоподобни, следва да се подчертае също, че този регламент не е единственият, в

който се предвиждат мерки за ограничаване на въздействието на рибарството върху китоподобните видове. Държавите-членки вече имат задължение съгласно член 12 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета, Директивата за местообитанията, да предприемат мерки за проучване или опазване, за да гарантират, че инцидентният улов на китоподобни няма да има значително отрицателно въздействие върху видовете. Съгласно Директивата за местообитанията всички китоподобни видове се ползват от система за стриктна закрила в техния естествен ареал. Държавите-членки трябва да осъществяват надзор над консервационния статус на китоподобните, както и да създадат система за наблюдение на техния инцидентен улов и убиване. Освен това в съответствие с член 6 държавите-членки трябва да предприемат нужните стъпки за избягване, в специалните защитени зони, на влошаването на местообитанията на видовете, както и значителното обезпокояване на видовете, за които са били определени тези зони. Бяха определени редица такива зони за видовете *Phocoena phocoena* и *Tursiops truncatus*.

4. НАУЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ХРИЛНИ МРЕЖИ, ТРОЙНИ МРЕЖИ И ЗАПЛИТАЩИ МРЕЖИ ВЪРХУ КИТОПОДОБНИТЕ В БАЛТИЙСКО МОРЕ

Обичайният представител на китоподобните в Балтийско море е морската свиня (*Phocoena phocoena*). Популацията се оценява на по-малко от 1000 екземпляра⁵. Според докладите на държавите-членки при наблюдаваните видове риболов не е имало инцидентен улов на китоподобни през 2005 и 2006 г. През април 2008 г. ICES докладва на Комисията, че данните, предоставени от държавите-членки, са недостатъчни, за да се направи научна оценка на въздействието на хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитаци мрежи върху китоподобните в Балтийско море.

Съществува и очевидна липса на друга информация относно инцидентния улов на китоподобни с риболовни съоръжения в Балтийско море. Наличните източници са основно по отношение на изхвърлени на брега животни с белези, които дават основание да се предполага, че животните са загинали в мрежи. В неотдавнашно немско проучване се съобщава за повече от 150 изхвърлени на брега морски свине през 2007 г. по балтийското крайбрежие на Германия, като 47 % се считат за инцидентен улов или предполагаем инцидентен улов⁶. Все пак за целите на пълна оценка на въздействието на хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитаци мрежи върху инцидентния улов на китоподобни в Балтийско море данните относно изхвърлените на брега животни не са достатъчни, тъй като не дават информация, къде и с какво риболовно съоръжение са били уловени те. Следователно на този етап не могат да се направят точни заключения относно въздействието на хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитаци мрежи върху китоподобните в Балтийско море

4.1. Обсъждане

Сегашната популация на балтийска морска свиня е тревожно ниска, като остават по-малко от 1000 екземпляра⁵. Историческите данни относно популацията и равнищата на прилов показват, че до не толкова отдавна видовете са били по-многобройни и

⁵ ASCOBAN, План за възстановяване на балтийската морска свиня Проект, 8 април 2009 г.

⁶ ICES WKFMMPA Report 2008 ICES CM 2008/MHC:11 Доклад от семинара относно управлението на рибарството в морските защитени зони.

разпространени по на север в Балтийско море^{7,8} Освен риска от изчерпване на генетичното разнообразие, което ограничава способността на популацията да се приспособява към промените в околната среда, намалените популации са също по-уязвими от инцидентен улов, отколкото здравите такива.

Липсата на данни относно инцидентния улов на морска свиня в Балтийско море вероятно е свързана със следните причини:

- (1) Малката популация на балтийска морска свиня.
- (2) Недокладване от страна на рибарите при улавяне на китоподобни. Докладите за изхвърлени на брега китоподобни с белези от мрежа в Балтийско море навеждат на мисълта за изхвърляне на прилов от морска свиня през борда^{9,10}.

Заключенията в последния план за възстановяване на балтийската морска свиня от ASCOBAN⁵ (Опазване на малките китоподобни в Балтийско и Северно море) потвърдиха тези предположения: „При изключително ниската гъстота на морските свине животните са рядко виждани или улавяни от рибарите ... и (рибарите) неохотно приемат твърденията на учени или природозащитници, че приловът е сериозна заплаха за популацията на морска свиня. Следователно без намаляване на прилова популацията ще остане с ниска численост (което ще затрудни получаването на по-точна оценка на изобиличието), приловът ще остане малък (което ще затрудни количествената оценка на изваждането на екземпляри от популацията) и рибарите ще продължат да се отнасят недоверчиво към идеята, че рибарският прилов е проблем за опазването на морската свиня“. В светлината на това би било рисковано да се заключи, че липсата на докладване на прилов означава, че не съществува проблем с него.

5. СЕМИНАР ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 812/2004

Комисията осъзнава трудностите, свързани с прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004, и се стреми да подобри положението. За целта тя организира семинар на тази тема в Брюксел, 24—25 март 2009 г. Семинарът имаше за цел събирането на информация и създаването на основа за размисъл и определяне на последващи действия за Регламент (ЕО) № 812/2004. Програмата обхваща следните точки:

- Представяне от Комисията на оценката за четирите години на прилагане на Регламент (ЕО) № 812/2004;
- Статус на популациите на китоподобни във водите на ЕС;
- Обзор на прилагането на регламента в различните морски зони на ЕС;

---

⁷ Koschinski, S (2002) Current knowledge on harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) in the Baltic Sea. *Ophelia*.

⁸ Lindroth, A (1962) Baltic salmon fluctuations 2: porpoise and salmon. Reports of the institute of the Swedish Freshwater Research Drottningholm

⁹ Siebert U. et al (2006) A decade of harbour porpoise occurrence in German waters – analyses of aerial surveys, incidental sightings and strandings. *Journal of Sea research*.

¹⁰ Swedish Federal Agency for Nature conservation and the Swedish board of Fisheries (2008) Action plan for the conservation of harbour porpoise 2008-2013

- Най-новите научни и технически разработки относно акустичните устройства за възпиране и други мерки за намаляване.

В семинара участваха национални администрации, представители на RAC и ACFA, учени, както и двете служби на Комисията, занимаващи се с този въпрос.

Някои основни резултати от семинара:

- Съществува нужда от подобрени знания за изобилието и разпределението на китоподобните във всички води на ЕС. Семинарът показва също, че присъствието на китоподобни не е едно и също навсякъде.
- Участниците се съгласиха, че акустичните устройства са ефективно възпиращо средство за морската свиня. Все пак има нужда от по-нататъшни разработки за подобряване на техните технически и практически приложения, без да се застрашава безопасността на рибарите. Рибарите следва да бъдат привлечени в този процес от опитното изпробване до практическото приложение на тези устройства. Провежда се и текущо проучване, при което се разглеждат други устройства и техники за намаляване. В случай че те се докажат като ефективни, следва да бъдат разгледани алтернативни решения на акустичните устройства.
- Следва да бъде обмислено използването на устройства за намаляване и схеми за наблюдение за кораби, по-къси от 12 m и от 15 m.
- Някои държави-членки успяха да приложат схеми за наблюдение в морето в съответствие със спецификациите, изисквани в Регламент (ЕО) № 812/2004. Резултатите показаха, че нивото на точност на данните, изисквано в регламента, е много амбициозно и понякога невъзможно да бъде постигнато при прилов на редки видове.
- Схемите за наблюдение следва да бъдат направени по-ефикасни чрез кръстосано наблюдение на изпълнението на разпоредбите и чрез обобщаване на националните набори от данни. Следва да се обмисли и наблюдението в зоните, в които е задължително използването на акустични устройства.
- Сътрудничеството със сектор Рибарство трябва да бъде подобро, по-специално с цел увеличаване на информацията относно използването на мерки за намаляване на инцидентния улов на китоподобни или на други групи животни, които не представляват търговски интерес.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ

Заключенията се основават на анализа на националните доклади, на резултата от семинара относно прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004 (виж точка 5) и на заключенията от научната оценка на въздействието от използването на хрилни мрежи, тройни мрежи и заплитащи мрежи върху китоподобните в Балтийско море. Независимо че повечето държави-членки докладваха нисък или несъществуващ инцидентен улов във водите на ЕС, научните доказателства от схемите за наблюдение в морето и от *post-*

mortem анализа на изхвърлените на брега животни продължават да показват съществуващи конфликти между китоподобните и рибарството. Информацията за популациите от китоподобни е разпокъсана и статусът на популацията остава неясен.

Комисията оценява, че някои държави-членки са направили значителни усилия за коректното прилагане на Регламент (ЕО) № 812/2004, но също отбелязва, че някои държави-членки изостават. Независимо че Комисията признава, че може да има причини за изменение на регламента на по-късен етап, до този момент не е постигнато пълното прилагане в държавите-членки и следователно не е възможно да се оцени въздействието на съществуващите мерки върху намаляването на инцидентния улов на китоподобни. Най-добрите практики, представени на семинара, показват, че е възможно постигането на добри резултати при сегашните обстоятелства. В регламента се предвижда гъвкавост, която трябва да бъде използвана напълно.

Предвид нуждата от намаляване на въздействието на рибарството върху популациите на китоподобни във водите на ЕС Комисията приканва държавите-членки да вземат всички необходими мерки за подобряване на прилагането на Регламент (ЕО) № 812/2004. Комисията би желала също да подчертае задълженията на държавите-членки съгласно Директивата за местообитанията за наблюдение на инцидентния улов и на убиването на всички китове и китоподобни и за гарантиране на това, че инцидентният улов или убиване нямат значително въздействие върху популациите. В тази връзка за другите риболовни дейности и другите зони, в които инцидентният улов представлява проблем и не е обхванат от Регламент (ЕО) № 812/2004, държавите-членки имат отговорността да вземат подходящи мерки за опазване на популациите на китоподобни.

Като последващо действие след семинара Комисията обаче ще разгледа внимателно следните главни точки:

- пълното използване на гъвкавостта в Регламент (ЕО) № 812/2004 в отговор на проблемите по отношение на схемите за наблюдение, риболовните съоръжения и зоните;
- включване на Черно море в Регламент (ЕО) № 812/2004;
- насърчаване на държавите-членки да разширят сегашните схеми за наблюдение, за да включат инцидентния улов на китоподобни по примера на някои държави-членки;
- насърчаване на дебата със сектора в рамките на RAC относно мерките за намаляване
- идентифициране на измерими цели за максимално допустими нива на инцидентен улов за различните популации на китоподобни

С цел хармонизиране на информацията, докладвана от държавите-членки, Комисията също ще разгледа формата за докладване, получен от ICES¹¹ и прегледан от НТИКР¹², и

---

¹¹ Предложението на ICES се намира на неговата интернет страница.

¹² Намира се в точка 3.6.6. от доклада от 28-то пленарно заседание на Научно-техническия и икономически комитет по рибарство (PLEN-08-02).

ще го предостави на държавите-членки. От следващата година Комисията следователно ще очаква да получи пълни национални доклади от всички съответни държави-членки с цялата информация, изискваща се в регламента, както и всяка друга подходяща информация, както се изисква в член 6, параграф 2.

Критичното състояние на популацията на балтийска морска свиня изисква също по-нататъшно внимание от страна на Общността и обмислянето на последващи действия. Според последната препоръка на ICES относно китоподобните „Най-добрите усилия за опазване вероятно ще включват участие на заинтересованите страни“³. Комисията е съгласна с този подход и би желала да насърчи държавите-членки и организацията на заинтересованите страни да потърсят пътища за намаляване до минимум на инцидентния улов на морска свиня в Балтийско море. С цел да се подобри сегашната база от знания Комисията наскоро откри тръжна процедура за провеждането на изследване относно „събирането на данни за прилова на китоподобни в Балтийско море, Категат и the Sounds.“